

67-72-10/2

16.02.17

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента
Йосифовича Данила Ігоровича на дисертацію Зільник Наталії Михайлівни
«Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі
стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

**Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами,
планами, темами**

Проголошення Україною курсу, спрямованого на реалізацію європейського вибору, досягнення високого економічного і соціального рівня та підвищення добробуту населення потребує розвиненої та добре налагодженої системи правового забезпечення стандартизації, якості продукції, виконання робіт, надання послуг, метрології і сертифікації.

Необхідність формування принципово нової системи правового регулювання, в тому числі в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації, з урахуванням міжнародних вимог – це запорука розвитку держави. Адаптація адміністративно-правових норм українського законодавства з міжнародними правовими нормами, а також впровадження та уніфікація національних і міжнародних стандартів сприятимуть досягненню належного рівня конкурентоздатності вітчизняної продукції на світовому ринку. Це, в свою чергу, зумовлює потребу у детальному дослідженні адміністративно-правового регулювання в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації.

Відтак, удосконалення потребує також інститут адміністративної

відповідальності за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації, наслідки яких є доволі небезпечними та шкідливими, оскільки існуюча система заходів адміністративної відповідальності не здійснює достатнього карального та превентивного впливу на порушників законодавства у вказаній галузі.

Таким чином, детальна характеристика адміністративних правопорушень в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації має важливе значення для удосконалення та розвитку механізму протидії їм, а також зумовлює доцільність розроблення пропозицій щодо внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших нормативно-правових актів. Слід зауважити, що адміністративно-правовий захист прав споживачів є достатньо дієвим, оскільки адміністративні санкції застосовуються безпосередньо до правопорушника і виконуючи превентивну та штрафну функції, сприяють додержанню законодавства про стандартизацію, якість продукції, метрологію і сертифікацію.

Водночас варто зазначити, що монографічних праць та спеціальних дисертаційних досліджень зазначеної проблеми в Україні наразі недостатньо, що актуалізує необхідність здійснення комплексного дослідження питань адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації.

Наведена аргументація дозволяє вести мову про теоретичну та практичну значущість дисертації та вважати з'ясування сутності і значення матеріальних і процесуальних основ адміністративної відповідальності в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації актуальним науковим завданням.

Зважаючи на вищевикладене, обрана Н. М. Зільник тема дисертаційного дослідження є актуальною і своєчасною.

Актуальність обраної теми підтверджується й тим, що дисертаційне дослідження виконано відповідно до Основних напрямів державної політики України у галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації,

Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції, процесів та послуг (затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 447-р), Концепції розвитку технічного регулювання та споживчої політики у 2006–2010 роках (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 травня 2006 р. № 267-р), до основних наукових напрямів досліджень Національного університету «Львівська політехніка» від 24 червня 2014 р., протокол № 5 «Про правові, психологічні та інформаційні проблеми розвитку державності в Україні», науково-дослідної роботи «Вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави» (державний реєстраційний № 0112U001217), а також у контексті наукового дослідження кафедри адміністративного та інформаційного права Навчально-наукового інституту права та психології НУ «Львівська політехніка» за напрямом «Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави» (державний реєстраційний № 046U004099).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Належна обґрунтованість та достовірність отриманих результатів, висновків і пропозицій забезпечена широкою джерельною базою проведеного дослідження (356 найменувань), опрацюванням достатньої кількості емпіричних матеріалів, використанням різноманітних методичних прийомів аналізу поставлених проблем, належною апробацією отриманих результатів. Зміст роботи цілком відповідає науковій спеціальності, за якою виконана дисертація. Основні питання теми розкриті на належному науковому рівні. Матеріал викладений грамотно, логічно, послідовно, зрозуміло і доступно. Достатній ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації забезпечений також належним

опрацюванням результатів проведеного анкетування і тематичних статистичних відомостей, впровадженням результатів дослідження у практичну діяльність з метою вдосконалення адміністративно-юрисдикційної діяльності органів, посадових осіб, що уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації.

У дисертації автором здійснено аналіз положень окремих нормативно-правових актів та наукової літератури, що відображає погляди українських і зарубіжних учених стосовно стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації (с. 13-37 дисертації, с. 7 автореферату); виокремлено адміністративно-правові засади регулювання стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації (с. 37-51 дисертації, с. 7-8 автореферату); обґрунтовано доцільність уніфікації національних та міжнародних вимог щодо якості продукції, стандартизації, метрології і сертифікації (с. 52-67 дисертації, с. 8 автореферату); охарактеризовано адміністративно-правові норми як один з елементів механізму правового регулювання відносин у галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації (с. 70-90 дисертації, с. 8-9 автореферату); розкрито сутність та ознаки адміністративно-правових відносин, що порушуються в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації (с. 90-108 дисертації, с. 9 автореферату); розглянуто адміністративно-процесуальний статус органів (посадових осіб), що уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації (с. 108-126 дисертації, с. 9 автореферату); з'ясовано сутність і значення матеріальних і процесуальних основ адміністративної відповідальності в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації та зроблено пропозиції щодо їх вдосконалення (с. 140-175 дисертації, с. 10-11 автореферату).

Робота має логічну структуру, окремі підрозділи пов'язані між собою, що забезпечує комплексний підхід до вирішення поставлених завдань. Це

дозволило досягти основної мети дослідження: обґрунтувати необхідність більш широкого запровадження адміністративної відповідальності за правопорушення вчинені в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації, визначити її підстави та розробити відповідні рекомендації щодо вдосконалення законодавчого врегулювання адміністративної відповідальності за правопорушення у вказаній сфері.

Рекомендації, сформульовані здобувачем ілюструються фактичним матеріалом, є достовірними, що підтверджується відповідними довідками про використання результатів дослідження. Висновки представляють собою логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи та в повній мірі відображають основні положення дослідження та можливі результати впровадження.

Теоретична та прикладна цінність результатів дослідження

У дисертаційній роботі здобувачем запропоновано вирішення актуального наукового завдання з розроблення теоретичних положень та обґрунтування методико-прикладних рекомендацій щодо з'ясування сутності і значення матеріальних і процесуальних основ адміністративної відповідальності в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації, а також особливостей адміністративної відповідальності за правопорушення у цій галузі.

Теоретична і практична значущість дисертаційного дослідження обумовлена його актуальністю та новизною. Зокрема, спрямованість дослідження на особливості адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації носить як теоретичний так і практичний характер.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані для: подальших наукових розробок актуальних проблем, пов'язаних із застосуванням адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції,

метрології і сертифікації; вдосконалення чинного законодавства про адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації; вдосконалення адміністративно-юрисдикційної діяльності органів, посадових осіб, що уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації.

Ключові теоретико-методологічні та методико-прикладні положення дисертаційної роботи були впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» під час проведення занять з навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Господарське право України», «Адміністративна відповідальність у сфері економіки» (довідка про використання у навчальному процесі НУ «Львівська політехніка» № 67-01-256 від 12 лютого 2016 р.) «Адміністративне право» (акт впровадження № 34 від 11 лютого 2016 р.), а також у систему службової підготовки працівників органів державного управління (довідка ГУ НП у Львівській області № 15-08/248 від 18 вересня 2015 р.).

Прикладне значення мають сформовані автором пропозиції про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині удосконалення інституту адміністративної відповідальності в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації. Зокрема, пропозиції про відмежування розміру штрафу для громадян і посадових осіб за вчинення адміністративних правопорушень в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації шляхом збільшення його розміру у два рази для посадових осіб (с. 182 дисертації, с. 14 автореферату).

Досягнення цих результатів стало можливим, насамперед, завдяки раціональній та логічно узгодженій структурі дисертаційного дослідження, коректному використанню різноманітних філософських (світоглядних), загальнонаукових та спеціальних методів пізнання соціальних і правових явищ, пов'язаних із застосуванням до правопорушників у галузі стандартизації, якості

продукції, метрології і сертифікації заходів адміністративної відповідальності.

Наукова новизна результатів дослідження

Дисертаційна робота Н. М. Зільник характеризується значним рівнем наукової новизни. Позитивним також є те, що незважаючи на достатню кількість положень рецензованої дисертації, які містять наукову новизну, автор не відкидає результати наукових напрацювань у відповідній сфері, а творчо розкриває їх, відкриваючи нові грані проблеми вдосконалення інституту адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації.

Відтак, у роботі сформульовано низку положень, що сприяють розв'язанню конкретного наукового завдання і характеризуються науковою новизною. Так, заслуговують на увагу запропоновані дисертанткою авторські визначення понять «стандартизація», «якість продукції», «метрологія» і «сертифікація», побудовані з урахуванням попередніх наукових досліджень, законодавчих вимог та сучасних умов розвитку суспільства.

На основі аналізу національного законодавства в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації, доведено, що нормативно-правові акти не повною мірою відповідають суспільним вимогам, тому доцільним є вдосконалення правових основ стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації як необхідної умови для успішного вирішення пріоритетних соціально-економічних завдань.

Обґрунтованим видається висновок про те, що ефективне функціонування системи адміністративно-правового регулювання в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації певним чином залежить від належної реалізації адміністративно-правових відносин у вказаній сфері.

Ознайомлення з результатами наукового дослідження та змістом автореферату дисертаційної роботи дало змогу визначити ключові положення,

висновки та пропозиції автора, які вирізняються науковою новизною. Серед найбільш вагомих наукових результатів можна виокремити наступні:

– спираючись на доктринальні дослідження в галузі адміністративного права охарактеризовано зміст адміністративно-правових норм в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації (с. 74-90 дисертації, с. 4 автореферату);

– виокремлено й обґрунтовано коло суб'єктів – учасників адміністративно-правових відносин у галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації (с. 96-102 дисертації, с. 4 автореферату);

– запропоновано до суб'єктів адміністративного правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації окрім фізичних віднести також і юридичних осіб із застосуванням до них передбачених законодавством заходів відповідальності (с. 156-157 дисертації, с. 5 автореферату).

Усе це в сукупності обумовлює *належний рівень наукової достовірності* дисертаційного дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у ньому.

Повнота викладу положень, висновків та рекомендацій дисертації в опублікованих автором наукових працях

Основні положення та висновки дисертаційної роботи викладено в 19 публікаціях, з них 7 статей у наукових виданнях, визнаних фаховими з юридичних наук (1 з яких входить до міжнародної науково-метричної бази Index Copernicus), 1 стаття у періодичному виданні іноземної держави та 11 – у збірниках тез доповідей на науково-практичних заходах. Усі публікації формують вагомий науковий доробок автора та повною мірою відображають представлені у дослідженні елементи наукової новизни, її теоретико-методологічні та методико-прикладні положення. Обсяг, кількість і якість друкованих праць відповідають вимогам до публікацій основного змісту

дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук і надають авторові право публічного захисту дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Відзначаючи високий рівень обґрунтованості теоретичних і практичних положень дослідження, його цілісність та логіку викладу матеріалу, доцільно відзначити, що у дисертації присутні положення, які є основою для наукової дискусії, зокрема:

1. У підрозділі 1.2 «Адміністративно-правові основи регулювання стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації» на с. 41 дисертації вказано, що «завершення формування законодавства України у сфері стандартизації відбулось 5 червня 2014 року з прийняттям нового Закону України «Про стандартизацію»».

Вбачається доцільним детальніше розкрити ті зміни, які відбулись у національній системі стандартизації у зв'язку з прийняттям вказаного закону.

2. У підрозділі 2.1 дисертації на с. 74 зазначено, що «система адміністративно-правового регулювання у сфері стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації охоплює такі елементи: адміністративно-правові норми, акти застосування норм адміністративного права суб'єктами права, адміністративно-правові відносини».

Далі по тексту автор аналізує адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини, як ключові елементи системи адміністративно-правового регулювання у вказаній галузі, відтак аналіз актів застосування норм адміністративного права суб'єктами права відсутній.

3. На с. 123-124 дисертації автор приходить до висновку, що розгляд справ центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації, метрології та метрологічної діяльності і технічного регулювання втрачає свою ефективність. Таку тенденцію можна простежити аналізуючи статистичні дані про кількість осіб, притягнутих до

адміністративної відповідальності вказаним органом (*Додаток Б*).

Даний висновок потребує конкретизації, а також, цікавим було б дізнатись думку автора, стосовно причин такої ситуації.

4. У підрозділі 3.1 «Матеріальні основи адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації» на с. 161 зазначено, що «доцільно внести зміни до ст. 23 КУпАП шляхом заміни терміну «адміністративне стягнення» на термін «адміністративне покарання».

Вказана пропозиція є дискусійною і потребує додаткового обґрунтування під час публічного захисту дисертації.

5. На с. 170 дисертації автор, аналізуючи процесуальні основи адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації, наводить перелік принципів, на яких базується провадження у справах про адміністративні правопорушення у вказаній галузі.

Видається необхідним конкретизувати зміст даних принципів, що у свою чергу дасть можливість більш повно розкрити специфіку провадження у справах про адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації.

Проте, зазначені дискусійні аспекти носять рекомендаційний, уточнюючий характер і не зменшують науково-теоретичної і прикладної цінності роботи в цілому та не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження Н. М. Зільник, яке вирізняється науковою новизною, продуманістю, структурованістю.

Відповідність роботи вимогам МОН України

У дисертації не виявлено текстових запозичень, використання ідей, наукових матеріалів і результатів інших авторів без посилання на джерела.

Рецензована дисертація містить раніше не захищені наукові положення та

отримані особисто автором нові науково обґрунтовані результати у сфері адміністративно-правової науки, які у сукупності розв'язують важливе науково-прикладне завдання. Дисертація має відповідну наукову цінність і позитивне значення для подальшого розвитку адміністративного права та адміністративного законодавства. Результати дослідження можуть бути використані у законотворчій діяльності, а також у науково-дослідній роботі та освітньому процесі. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в роботі, досить повно викладені в опублікованих автором наукових статтях, тезах доповідей на конференціях.

Дисертаційна робота виконана українською мовою, оформлена у повній відповідності з нормами і правилами МОН України, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою автора та характеризується достатньо високим науково-теоретичним рівнем. Робота складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел і додатків. Автореферат за структурою та технічним оформленням відповідає визначеним МОН України стандартам. Зміст автореферату повною мірою відповідає змісту дисертаційної роботи й повністю відображає основні положення та результати дослідження.

Загальний висновок

Наведене дозволяє визнати дисертацію Зільник Наталії Михайлівни на тему «Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації» самостійною, завершеною науково-дослідною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що вирішують важливе завдання для науки адміністративного права щодо вдосконалення теоретичних питань та практики застосування адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології і сертифікації.

Дисертація за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою та практичною значущістю отриманих результатів,

повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях, за оформленням відповідає вимогам пунктів 9 і 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а її автор – Зільник Наталія Михайлівна за підсумками публічного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

В. о. завідувача кафедри адміністративного права

та адміністративного процесу

Львівського державного університету

внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, доцент

Д. І. Йосифович